

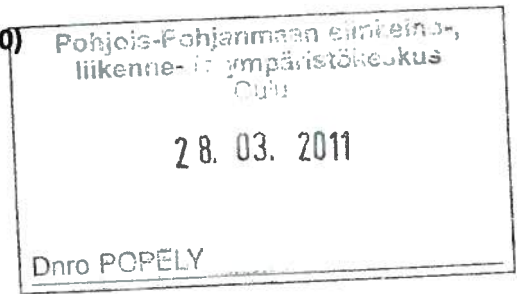
Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Rieska-Leader ry.

Homekoiratoiminnan kehittäminen –hanke (1.5.2009-31.12.2010)

Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto, Kannuksen yksikkö
Projektipäällikkö Anu Pajala
Ollikkalankatu 3
69100 Kannus
anu.pajala@kpedu.fi
puh. 044 725 0649

Hankkeen loppuraportti

1. Toteuttajan nimi

Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto, Kannuksen yksikkö

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

Homekoiratoiminnan kehittäminen, Dnro 2337/3570-2009, Hankkeen numero 6858

3. Yhteenvedo hankkeesta

Homekoiratoiminnan kehittäminen –hanke on yleishyödyllinen kehittämishanke. Sen tarkoituksena on lisätä tietoisuutta homekoiran käytöstä kosteus- ja homeongelmissa. Hankkeen aikana luodaan yhteistyöverkosto alan eri toimijoiden välille, suunnitellaan ja laaditaan koulutusohjelma homekoiraohjaajien kouluttamiseksi sekä tehdään esiselvitystä homekoiratoiminnan sertifiointia varten.

Hankkeen kokonaisbudjetti on 40 100 €, josta julkisen rahoituksen osuus on 80 % ja loput yksityistä rahoitusta. Hankkeen toiminta aika on 1.5.2009-31.12.2010.

Raportti

3.1 Hankkeen tavoitteet:

Hankkeen tavoitteena oli lisätä kosteus- ja homevaurioihin liittyvien asioiden parissa työskentelevien asiantuntijoiden, ammattilaisten ja viranomaisten tietämystä kosteus- ja homeongelmista sekä koiran käytön mahdollisuuksista homeen ja lahon etsinnässä kosteusvaurio kohteissa. Tarkoitus oli muokata asenteita ja lisätä tietoa koirien käytöstä ja niiden käyttökelpoisuudesta erilaisissa etsintätehtävissä mm. tiedottamalla asioista eri keinoin. Tiedon lisääntymisen myötä homekoiratoimintaa kohtaan saadaan myönteisempää suhtautumista.

Yhtenäistä koulutusmenetelmää homekoiraohjaajien kouluttamista varten ei ole ollut eikä vaatimuksia koirien tai ohjaajan koulutustasosta. Yksi tärkeimmistä asioista oli näin ollen koulutusohjelman suunnittelu ja laatiminen. Lisäksi haluttiin puuttua toiminnan seurantaan ja valvontaan selvittämällä sertifiointin mahdollisuuksia. Tässä yhtenä pitkän aikavälin tavoitteena oli koulutuksen käynnistäminen homekoiraohjaajien kouluttamiseksi ja sitä kautta uusien yritysten ja yrittäjien määrän lisääntyminen. Näiden toimenpiteiden kautta saadaan syntyään kokonaan uusi ja uskottava ammattikunta, jonka palveluihin voidaan luottaa ja joka tarjoaa erittäin tehokkaan työkalun ja ratkaisun laajaan, yhteiskunnalliseen ongelmaan. Toiminta on valvottua, se on laadukasta ja luotettavuus koirien käyttöön vahvistuu entisestään.

Näiden tavoitteiden kautta uskotaan siihen, että homekoirien kysyntä ja käyttö kosteus- ja homevauriokohteiden kartoituksessa kasvaa tulevaisuudessa. Tavoitteena on myös tuoda säästöjä yhteiskunnalle ja yksittäisille henkilöille kosteus- ja homeongelmien aiheuttamien terveysongelmien ja sairauskulujen vähenemisenä ja hyvinvoinnin lisääntymisenä.

Alan eri toimijoiden välille oli tarkoitus luoda yhteistyöverkosto, josta voidaan löytää kumppanit myös homekoiraohjaajakoulutuksen toteuttamista varten.

3.2 Hankkeen toteutus:

a. toimenpiteet

Tammikuussa 2010 tehtiin kahden päivän tutustumismatka Ruotsin HundCampukselle. Se on johtavia koirakouluja Euroopassa, jossa on perehdytty hyvin pitkälle koiran hajuaistin hyödyntämiseen erilaisissa tunnistustehtävissä. Matkan aikana saatiin paljon tietoa koiran koulutukseen ja eri koulutusmenetelmiin liittyen. Matkasta tehtiin kattava matkaraportti, jossa on tarkemmin kerrottu käsitellyistä aihealueista.

Helmikuussa oli asiantuntijatapaaminen Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella Kuopiossa tutkimusprofessori Aino Nevalaisen, tutkija Eeva Kauhasen sekä erikoistutkija Anne Hyvärisen

kanssa. Keskusteltiin mahdollisuudesta tehdä tutkimusta homekoirien luotettavuudesta sekä koulutuksen validoimisesta. Nämä ovat keskeiset asiat sertifiointityössä.

Hanke oli esillä posterina sekä kirjallisesti alan ammattilaisille suunnatussa valtakunnallisessa Sisäilmastoseminaarissa Espoon Dipolissa 17.3.2010. Tilaisuudessa oli lähes 1 000 osallistujaa. Aihe kiinnosti ja keskustelua sekä yhteystietojen vaihtoa käytiin vilkkaasti koko seminaarin ajan. Kaikki mukana olleet esitteet (100 kpl) loppuivat. Lisäksi kaikille osallistujille oli jaossa Sisäilmastoseminaari 2010 teosta, jossa hankkeen esittely oli mukana. Tapahtumaan osallistuminen poiki monta yhteydenottoa jälkeensä.

Vaasan valtakunnallisten Rakennusmessujen myötä saadun positiivisen palautteen ansiosta, hanke sai ilmaisen osaston Kokkolan Elviira Rakennusmessuilla 20.-21.3.2010. Jaossa oli sekä suomen- että ruotsinkielisiä hanke-esitteitä, esitettä homekoiran käytöstä, KoDog Ky:n esitettä, Sisäilmastoseminaariin valmistetusta posterista tehtyä esitettä, Maaseppä –lehteä sekä Leader-lehteä. Sisäilmastoseminaariin tehty iso posterit oli esillä hankkeen osastolla. Sunnuntaina Keijo Kodis piti kaksi homekoiratyönäytöstä ja hän oli myös osastolla vastaamassa kysymyksiin. Osastolla kävi runsaasti väkeä keskustelemassa homekoirista ja kosteus- ja homeongelmasta valtakunnassamme. Muutama yrittäjä kävi keskustelemassa osastolla ja oli kiinnostunut tekemään yhteistyötä homekoiratoimijoiden kanssa. Homekoiraohjaajan koulutuksesta kiinnostuneita kävi myös osastolla ja jättivät yhteystietonsa. Messuilla kävi yhteensä reilut 5 000 ihmistä.

Hankkeen loppuseminaari pidettiin Kannuksen maaseutuopistolla 4.11.2010. Aiheena oli homeiden mikrobiologia ja luennoitsijana oli tutkimusprofessori Aino Nevalainen Terveystieteiden laitokselta. Seminaarin alussa projektipäällikkö esitteli hankkeen taustoja sekä saavutetut tulokset. Päivään osallistui yli 80 henkilöä, joista suurin osa oli rakennus- ja terveystieteiden viranomaisia ja asiantuntijoita. Päivistä tullut palaute oli pelkästään positiivista.

Hankkeella on ollut omat nettisivut osoitteessa www.kpedu.fi/homekoira. Sivuilta on löytynyt tietoa ajankohtaisista asioista ja tapahtumista. Erilaisia linkkejä on myös kerätty sivuille. Vuoden 2010 aikana lähetettiin medialle kaksi tiedotetta: ensimmäinen 20.7. ja toinen 2.11. Lisäksi projektipäällikkö teki aiheesta joitakin artikkeleita, joita oli eri julkaisuissa. Hanke on ollut esillä mediassa vuoden 2010 aikana seuraavasti:

Pvm	Media	Aihe
Helmikuu 2010	Rieska-Leader ry:n jäsentiedote	Hanketuki: Homekoiratoiminnan kehittäminen
Maaliskuu 2010	Maaseppä –lehti	Homekoirat – pala tulevaisuuden koirakoulutusta
27.4.2010	Koiramme -lehti	Homekoirille oma sertifiointijärjestelmä? Kannuksessa alkaa syksyllä urauurtava

		homekoiraohjaajien koulutusohjelma.
Toukokuu 2010	Keskipohjalaiset kylät ry. -tiedotuslehti	Homekoirat esille hanketoiminnan avulla
10.5.2010	Keskipohjanmaa -lehti	Alan yrittäjyydelle pelisäännöt: Homekoiralinjasta kymmeniä kyselyjä
21.7.2010	Yle.fi/Keski-Pohjanmaa	Kannuksesta valmistuu tulevaisuudessa homekoiraohjaajia
21.7.2010	Keskipohjanmaa -lehti	Keski-Pohjanmaan maaseutuopiston Kannuksen yksikkö on edelläkävijä: Homekoiraohjaajien koulutus alkaa
22.7.2010	Lestijoki -lehti	Homekoiraohjaajan koulutus käynnistyy Kannuksessa
22.7.2010	Hauva.com	Homekoirakoulutus kiinnostaa
23.7.2010	Maaseudun Tulevaisuus -lehti	Päivän kysymys: Miksi homekoiraohjaajia koulutetaan?
5.10.2010	Kymppi Sanomat	Hännänheiluttajat nuuskivat pian hometta
4.11.2010	Radio Pooki	Suora lähetys: puhelin haastattelu
4.11.2010	Yle Radio Keski-Pohjanmaa	
4.11.2010	Televisio: Yle, Pohjanmaan uutiset	
5.11.2010	Keskipohjanmaa -lehti	Kosteusvaurioiden ennaltaehkäisy vasta alussa: Osittainen homekorjaus ei riitä / Homeoireet hankalia tutkia
5.11.2010	yle.fi	Homekoirat istuvat koulunpenkillä
5.11.2010	www.kp24.fi	Osittainen homekorjaus ei riitä
11.11.2010	Lestijoki -lehti	Pilottiohjaajat kutovat ammattilaisverkostoa: Homekoirakkojen koulutus alkoi Kannuksessa
8.11.2010	Ylen valtakunnallinen aamu-tv	
20.11.2010	MTV 3: Kymmenen Uutiset	
6.12.2010	Helsingin Sanomat	Koirat pantiin homekouluun Homekoiran on osattava keskittyä

b. resurssit ja toteutuksen organisaatio

Hankkeessa on alusta asti toiminut osa-aikaisena projektipäällikkönä Anu Pajala. Hän on vastannut hankkeen hallinnoinnista ja toimenpiteistä. Tarvittaessa erilaisissa tapahtumissa ja asiantuntijatehtävissä on käytetty apuna Keski-Pohjanmaan Maaseutuopiston Kannuksen yksikön muuta henkilöstöä sekä kennelalalla toimivia työntekijöitä. Kennelalan koulutuksen ja opistolla työskentelevän henkilökunnan myötä Kannuksen maaseutuopistossa on hyvät verkostot erilaisiin koira-alan toimijoihin ja viranomaistahoihin sekä vahvaa osaamista organisaation sisällä.

Asiantuntijaverkostoon on koottu eri alojen asiantuntijoita rakennustekniikasta, mikrobiologiasta, tutkimus- ja homekoiratoiminnasta, koirien kouluttamisesta ja muista alaan ja aiheeseen liittyen. Asiantuntijatapaamisissa on keskusteltu pääasiassa tiedottamisesta, koulutuksesta ja sertifiointista.

c. kustannukset ja rahoitus

	Hyväksytty euroa	Toteutunut euroa 1.5.-31.12.2009	Toteutunut euroa 1.1.-31.12.2010	Yhteensä
Palkkauskulut ja palkkiot	25 000,00	11 077,00	15 979,00	27 056,00
Ostopalvelut	2 400,00	218,00	2 962,00	3 180,00
Vuokrat	1 400,00	897,00	292,00	1 189,00
Kotimaan matkakulut	7 500,00	4 403,00	3 808,00	8 211,00
Ulkomaan matkakulut	2 200,00	1 249,00	1 273,00	2 522,00
Muut kustannukset	1 600,00	713,00	500,00	1 213,00
Kokonaiskustannukset	40 100,00	18 557,00	24 814,00	43 371,00

Suurin kuluerä on ollut palkat. Ne ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti. Palkoista pääosa on projektipäällikön palkkakulua, mutta jonkin verran kuluihin sisältyy myös taloussihteerin sekä muiden asiantuntijoina mukana olleiden palkkakuluja. Ostopalvelut sisältävät sertifiointiin liittyviä konsultointi ja asiantuntijakuluja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle sekä luentokuluja. Vuokratuloissa on työhuoneen kustannukset sekä asiantuntijatapaamisten

tilavuokrasta aiheutuneet kustannukset. Kotimaan matkakulut koostuvat lähinnä asiantuntijatapaamisten matka- ja majoituskuluista, päivärahoista sekä kilometrikorvauksista. Ulkomaanmatkakulut ovat Ruotsin HundCampukselle suuntautuneen matkan kustannuksia. Muissa kustannuksissa on muun muassa puhelin-, kopio-, markkinointi- ja materiaalikulut sekä kokousten kahvituskulut.

d. raportointi ja seuranta (kokoukset, ohjausryhmätyöskentely)

Erilaisia asiantuntija tapaamisia oli vuoden 2010 aikana kuusi kertaa.

Ohjausryhmä kokoontui vuoden 2010 aikana yhden kerran. Tarvittaessa asioita käsiteltiin sähköpostitse.

3.3 Yhteistyökumppanit

- **Keijo Kodis:** Homekoirayrittäjä. Yli 27 palvelusvuoden kokemus koiranohjaajien ja virkakoirien kouluttamisesta puolustusvoimien sotakoirien koulutuskeskuksessa.
- **Tomas Häggblom:** Poliisikoiran ohjaaja. Suomen ensimmäinen homekoirayrittäjä. Käynyt Ruotsin valtion homekoirakoulun, joka kesti päätoimisena opiskeluna puoli vuotta.
- **Eeva Kauhanen:** Tutkija Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta. Koirataustaa ja homekoirayrittäjänä toimimista Suomen ensimmäisessä homekoirayrityksessä.
- **Aino Nevalainen:** Tutkimusprofessori Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta. Vahva osaaminen ja asiantuntemus mikrobiologiasta.
- **Jussi Grönman:** Työskennellyt vuodesta 1995 Rajavartiolaitoksen palveluksessa virkakoirien ohjaajana ja kouluttajana. Kouluttaa myös homekoiria omaan käyttöön. Yritys nimeltä Kymen Home-etsintä.
- **Lasse Wargh:** Rakennusterveysasiantuntija. Osakkaana yrityksessä JW-Inpect Oy Ab, joka tarjoaa palveluja kiinteistöjen tutkimiseen ja hallintaan. Laaja verkosto alan asiantuntijoista.
- **Juhani Pirinen:** Valtakunnallisen Kosteus- ja hometalkoot toimintaohjelman ohjelmapäällikkö.
- **Jukka-Pekka Kärki:** Suomen Sisäilmakeskus Oy:n toimitusjohtaja, rakennusterveysasiantuntija.

- **Antti Tikkanen:** Poliisikoiralaitoksella opettajana (voimankäyttökoulutus, räjähdekoirat, koirien hankinta).
- **Jaakko Leinonen:** Rovaniemen kaupungin terveystarkastaja, ympäristöterveydenhuolto.
- Opiston puolelta asiantuntijoina ovat toimineet kennelalan lehtori **Piritta Pärssinen**, käytännön kouluttaja **Michaela Grönlund**, kennelalan koulutussuunnittelija **Sari Kokko**, yksikönjohtaja **Hanna-Mari Laitala**, rehtori **Jarmo Matintalo**, projektikoordinaattori **Ritva Jaakkola** sekä kehitysjohtaja **Pekka Huovinen**.

3.4 Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Projektin myötä on tullut runsaasti yhteydenottoja, joissa on kaivattu homekoiria tekemään kartoituksia erilaisiin kohteisiin. Kysyntä on selvästi kasvanut hankkeen aikana, joten tiedottamisen voidaan katsoa onnistuneen. Myös eri välineet, joilla tietoa on jaettu, on onnistuttu valitsemaan oikein. Myönteinen suhtautuminen ja asenteiden muutos on selvästi ollut nähtävissä. Erityisen positiivista on se, että viranomaiset ja alaan liittyvät asiantuntijat ovat ottaneet lisääntyvässä määrin yhteyttä ja ovat osoittaneet kiinnostuksensa koiran käyttöä kohtaan kosteusvauriotutkimuksessa.

Hankkeen aikana saatiin selvä signaali sille, että koulutukselle on tarvetta ja myös osaavia homekoiraohjaajia tarvitaan. Homekoiraohjaajan koulutusta varten saatiin luotua koulutussisältö, joka vastaa niihin osaamistarpeisiin, joita homekoiraohjaajalla tulee työssään olla. Asiantuntijaverkosto muodostui erinomaiseksi hankkeen aikana ja myös sopivat kouluttajat ja luennoitsijat löytyivät koulutuksen toteuttamista varten. Näiden asioiden myötä käynnistettiin marraskuussa 2010 homekoiraohjaajan koulutus Kannuksen maaseutuopistolla valtionosuusrahoitteisena koulutuksena. Ilman minkäänlaisia koulutuksen markkinointia saatiin lähes sata hakemusta hakuajan sisällä ja sen jälkeenkin vielä useita kymmeniä hakemuksia. Hakijoiden joukosta valittiin vajaa viisikymmentä henkilöä valintakokeisiin ja näistä 18 pääsi mukaan alkaneeseen koulutusohjelmaan.

Erilaisia kolmannen sektorin tahoja olisi voinut tiedottaa vielä aktiivisemmin. Näille lähetettiin hankkeen esitteitä ja muuta tietoa, mutta kun minkäänlaisia yhteydenottoja ei tullut yhdeltäkään taholta, jäi jatkossa näiden tiedon saanti heidän oman aktiivisuutensa varaan. Palkkatyövoiman puuttuminen esimerkiksi pienissä yhdistyksissä voi olla yksi selkeä ongelma näiden tahojen aktivoimisessa.

Sertifiointi työ saatiin hyvin käyntiin ja sen osalta toiminta jatkuu hankkeen päätyttyä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL) ostettiin heidän asiantuntemustaan ja osaamistaan, jonka avulla saatiin luotua sertifiointisuunnitelma. Sen pohjalta on helppo lähteä viemään asiaa eteenpäin.

Hankkeen aikana ja THL:n avustuksella luotiin selkeät raamit sen osalta, miten tullaan etenemään ja mitä asioita sertifiointissa on vähintäänkin huomioitava.

4. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Sertifiointityötä tulee edelleen jatkaa. Siihen on luotava menetelmä, millä se tullaan toteuttamaan ja myös vastuutaho on saatava nimettyä.

Valtioneuvoston käynnistämän Kosteus- ja hometalkoiden ohjelmapäällikkö TkT Juhani Pirinen on lähestynyt homekoiraohjaajan koulutuksen alkamisen myötä. Talkoissa on suunnitteilla monenlaisia aiheeseen liittyviä hankkeita ja Pirinen näki homekoiratoiminnan yhtenä tärkeänä osana talkoita. Neuvottelu Ympäristöministeriöön sovittiin tammikuulle 2011 ja yhteinen suunnitelma saatiin luotua. Sen tavoitteena on tilaaja- ja toimintaohje sekä raporttipohjan laatiminen homekoiraohjaajille sekä ohje kuntotutkijoille raporttien tulkintaan: <http://www.hometalkoot.fi/suunnitteilla.html>
Seuraava tapaaminen työryhmän kesken on maaliskuussa 2011.

Koulutettuja homekoiraohjaajia varten on syytä perustaa yhdistys. Yhdistyksen nettisivuilta löytyisi koulutettujen homekoiraohjaajien tiedot. Tiedottaminen ajankohtaisista asioista ja faktatiedot alasta olisi myös löydettävissä näiltä sivuilta. Näin voitaisiin taata asiantuntevan palvelun valtakunnallinen saatavuus sekä asiallisen tiedon löytyminen.

Koulutuksesta tulisi saada näyttötutkintotavoitteinen. Se varmistaisi tutkinnon perusteissa edellytetyn ammattitaidon täyttymisen, jolloin laatu ja taso tulee varmistettua tulevien homekoiraohjaajien osalta. Tämä takaisi myös sen, että koulutuksen järjestäminen pysyisi julkisen valvonnan alla olevissa oppilaitoksissa.

Koiran ja ohjaajan altistumista sekä mahdollista sairastumista tässä työtehtävässä tulee selvittää. Olisi pyrittävä järjestelmään, joka vähentää työskentelyn haittoja.

5. Allekirjoittajat ja päiväys

Kannuksessa 8.3.2011

Anu Pajala

projektipäällikkö

Jarmo Matintalo

rehtori